

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

11 päivänä kesäkuuta 2015*

Ennakkoratkaisupyyntö — Sähköiset viestintäverkot ja -palvelut — Direktiivi 2002/22/EY — 4, 9, 13 ja 32 artikla — Yleispalveluvollisuudet ja sosiaaliset velvollisuudet — Liittymän tarjoaminen tietyssä sijaintipaikassa ja puhelinpalvelujen tarjoaminen — Kohtuuhintaisuus — Erityiset hintavaihtoehdot — Yleispalveluvollisuuksien rahoittaminen — Pakolliset lisäpalvelut — Mobiiliviestintäpalvelut ja/tai internetliittymät

Asiassa C-1/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Grondwettelijk Hof (Belgia) on esittänyt 19.12.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 2.1.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Base Company NV, aiemmin KPN Group Belgium NV, ja

Mobistar NV

vastaan

Ministerraad,

Belgacom NV:n

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič sekä tuomarit A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas (esittelevä tuomari) ja C. G. Fernlund,

julkisasiamies: P. Cruz Villalón,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.11.2014 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Base Company NV ja Mobistar NV, edustajinaan advocaat T. De Cordier ja advocaat E. Taelman,

— Belgian hallitus, asiamiehinään J. Van Holm ja M. Jacobs, avustajinaan advocaat S. Depré ja advocaat D. Schrijvers,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

— Euroopan parlamentti, asiamiehinään R. van de Westelaken ja J. Rodrigues,
— Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään I. Šulce, K. Michoel ja J. Herrmann,
— Euroopan komissio, asiamiehinään L. Nicolae, G. Braun, F. Wilman ja P.-J. Loewenthal,
kuultuaan julkisasiamiehen 29.1.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla 7.3.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/22/EY (yleispalveludirektiivi) (EYVL L 108, s. 51), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/136/EY (EUVL L 337, s. 11; jäljempänä yleispalveludirektiivi), 9 ja 32 artiklan tulkintaa sekä yleispalveludirektiivin pätevyyttä yhdenvertaisen kohtelun periaatteen nojalla, sellaisena kuin se on vahvistettu Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 20 artiklassa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä Base Company NV (jäljempänä Base Company) ja Mobistar NV (jäljempänä Mobistar) ja toisaalta Ministerraad (ministerineuvosto) ja jossa vaaditaan kumoamaan kansalliset säännökset, joissa veloitetaan mobiiliviestintäpalveluja ja/tai internetliittymiä kuluttajille tarjoavat operaattorit osallistumaan näistä palveluista aiheutuvien nettokustannusten rahoittamiseen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Yleispalveludirektiivin johdanto-osan 4, 8, 25 ja 46 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
”(4) Yleispalvelun takaaminen (eli määriteltyjen vähimmäispalvelujen tarjoaminen kaikille loppukäyttäjille kohtuuhintaan) voi edellyttää, että joitakin palveluja tarjotaan joillekin loppukäyttäjille hintaan, joka eroaa normaaleista markkinaehtoisista hinnoista. – –
– –
(8) Yleispalvelua koskeva perusvaatimus on tarjota käyttäjille pyynnöstä liittymä yleiseen puhelinverkkoon tietyssä sijaintipaikassa kohtuuhintaan. – –
– –
(25) – – Jäsenvaltiot eivät saa määrätä yrityksille maksusuorituksia sellaisista toimenpiteistä, jotka eivät kuulu yleispalveluvollisuuksiin. Yksittäiset jäsenvaltiot voivat yhä vapaasti määrätä erityisistä toimenpiteistä (jotka eivät kuulu yleispalveluvollisuuksiin) ja rahoittaa ne yhteisön lainsäädännön mukaisesti, mutta ne eivät saa periä tätä varten maksuja yrityksiltä.
– –

(46) Jos jäsenvaltio haluaa varmistaa muiden erityisten palvelujen tarjonnan koko alueellaan, tällaista tarjontaa koskevat velvollisuudet olisi toteutettava kustannustehokkaasti ja siten, ettei niitä sisällytetä yleispalveluvelvollisuuksiin. – –”

4 Mainitun direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä vahvistetaan loppukäyttäjien oikeudet sekä yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja tarjoavien yritysten vastaavat velvollisuudet. Yleispalvelujen tarjoamisen varmistamiseksi avoimilla ja kilpailuun perustuvilla markkinoilla direktiivissä määritellään tiettyä laatutasoa edustavat vähimmäispalvelut, jotka ovat kansalliset erityisolosuhteet huomioon ottaen kohtuuhintaan kaikkien loppukäyttäjien saatavilla siten, että kilpailu ei vääristy. Tässä direktiivissä säädetään myös velvollisuuksista, jotka koskevat tiettyjen pakollisten palvelujen tarjoamista.”

5 Mainitun direktiivin II lukuun, jonka otsikko on ”Yleispalveluvelvollisuudet sosiaaliset velvollisuudet mukaan lukien”, sisältyvät muun muassa 3–9 artikla, jotka koskevat yleispalvelun saatavuutta (3 artikla), liittymän tarjoamista tietyssä sijaintipaikassa ja puhelinpalvelujen tarjoamista (4 artikla), numerotiedotuspalveluja ja luetteloja (5 artikla), maksullisia yleisöpuhelimia (6 artikla), erityistoimenpiteitä vammaisia käyttäjiä varten (7 artikla), yleispalveluvelvollisuuksien alaisten yritysten nimeämistä koskevia menettelytapoja (8 artikla) ja mahdollisuutta vaatia nimettyjä yrityksiä tarjoamaan kuluttajille tavanomaisten kaupallisten ehtojen mukaan asetetuista hinnoista poikkeavia hintavaihtoehtoja tai -paketteja erityisesti sen varmistamiseksi, että pienituloisilla käyttäjillä tai käyttäjillä, joilla on sosiaalisia erityistarpeita, on mahdollisuus käyttää saman direktiivin II luvussa tarkoitettuja palveluja (9 artikla).

6 Yleispalveludirektiivin 3 artiklan, jonka otsikko on ”Yleispalvelun saatavuus”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tässä luvussa mainitut palvelut ovat jäsenvaltioiden alueella kaikkien loppukäyttäjien saatavilla tietyn laatuista maantieteellisestä sijainnista riippumatta ja kansalliset erityisolosuhteet huomioon ottaen kohtuuhintaan.”

7 Direktiivin 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Liittymän tarjoaminen tietyssä sijaintipaikassa ja puhelinpalvelujen tarjoaminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vähintään yksi yritys pystyy täyttämään kaikki kohtuulliset pyynnöt, jotka koskevat liittymän saamista yleiseen viestintäverkkoon tietyssä sijaintipaikassa.

2. Tarjotun liittymän on oltava sellainen, että se tukee puheen, telekopioiden ja tiedon siirtoa sellaisen siirtonopeuksin, jotka riittävät mahdollistamaan tarkoituksenmukaisen internetyhteyden, ottaen huomioon vallitseva tilaajien enemmistön käytössä oleva tekniikka ja tekninen toteutettavuus.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vähintään yksi yritys pystyy täyttämään kaikki kohtuulliset pyynnöt, jotka koskevat sellaisen yleisesti saatavilla olevan puhelinpalvelun tarjoamista 1 kohdassa tarkoitetun verkkoliittymän kautta, joka mahdollistaa kotimaan- ja ulkomaanpuhelinsoittamisen ja vastaanottamisen.”

8 Mainitun direktiivin 9 artiklan, jonka otsikko on ”Kohtuuhintaisuus”, 1–3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Kansallisten sääntelyviranomaisten on seurattava sellaisten palvelujen vähittäishintojen kehitystä ja tasoa, joiden on 4–7 artiklassa määritelty kuuluvan yleispalveluvelvollisuuksien piiriin ja joita joko tarjoavat nimetyt yritykset tai, jos näitä palveluja varten ei ole nimetty yhtäkään yritystä, ovat saatavilla markkinoilla, erityisesti suhteessa jäsenvaltion kuluttajahintoihin ja tulotasoon.

2. Jäsenvaltiot voivat kansallisten olosuhteiden perusteella vaatia nimettyjä yrityksiä tarjoamaan kuluttajille tavanomaisten kaupallisten ehtojen mukaan asetetuista hinnoista poikkeavia hintavaihtoehtoja tai -paketteja erityisesti sen varmistamiseksi, että pienituloisilla käyttäjillä tai käyttäjillä, joilla on sosiaalisia erityistarpeita, on mahdollisuus käyttää 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua verkkoa tai käyttää palveluja, joiden on 4 artiklan 3 kohdassa sekä 5, 6 ja 7 artiklassa määritelty kuuluvan yleispalveluvollisuuksien piiriin ja joita tarjoavat nimetyt yritykset.

3. Sen lisäksi, että jäsenvaltiot antavat nimettyjä yrityksiä koskevia säännöksiä, joissa säädetään erityisistä hintavaihtoehtoista tai hintakattojen noudattamisesta tai maantieteellisin perustein määrätystä keskihinnosta tai muista vastaavista järjestelmistä, ne voivat varmistaa, että tukea annetaan kuluttajille, jotka on määritelty pienituloisiksi tai joilla on todettu olevan sosiaalisia erityistarpeita.”

9 Saman direktiivin 12 artiklassa vahvistetaan niiden yleispalveluvollisuuksista aiheutuvien nettokustannusten laskemista koskevat menettelytavat, jotka kansallisten sääntelyviranomaisten on määritettävä, jos ne katsovat, että yleispalvelun tarjoaminen voi muodostaa kohtuuttoman rasitteen yleispalvelun tarjoajiksi nimetyille yrityksille.

10 Yleispalveludirektiivin 13 artiklan, jonka otsikko on ”Yleispalveluvollisuuksien rahoittaminen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos kansalliset sääntelyviranomaiset toteavat 12 artiklassa tarkoitetun nettokustannusten laskennan perusteella, että yritykselle aiheutuu kohtuuton rasite, jäsenvaltion on nimetyn yrityksen pyynnöstä päätettävä:

--

b) jakaa yleispalveluvollisuuksien nettokustannukset sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen tarjoajien kesken.”

11 Mainitun direktiivin 32 artiklassa, jonka otsikko on ”Pakolliset lisäpalvelut”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat päättää, onko II luvussa määriteltyihin yleispalveluvollisuuksiin kuuluvien palvelujen lisäksi joitakin lisäpalveluja saatettava niiden omalla alueella yleisesti saataville, mutta ne eivät saa tällaisessa tapauksessa säätää tiettyjä yrityksiä koskevasta korvausjärjestelmästä.”

12 Sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä 7.3.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/21/EY (puitedirektiivi) (EYVL L 108, s. 33), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/140/EY (EUVL L 337, s. 37; jäljempänä puitedirektiivi), 2 artiklan j alakohdan mukaan tässä direktiivissä tarkoitetaan

”yleispalvelulla’ [yleispalveludirektiivissä] määriteltyä tietyn laatuisten palvelujen vähimmäiskokonaisuutta, joka on kaikkien käyttäjien saatavilla näiden maantieteellisestä sijainnista riippumatta ja kansalliset erityisolot huomioiden kohtuulliseen hintaan”.

Belgian oikeus

- 13 Sähköisestä viestinnästä 13.6.2005 annetun lain (Belgisch Staatsblad 20.6.2005, s. 28070; jäljempänä 13.6.2005 annettu laki), sellaisena kuin se on muutettuna sähköistä viestintää koskevista erinäisistä säännöksistä 10.7.2012 annetun lain (Belgisch Staatsblad 25.7.2012, s. 40969; jäljempänä 10.7.2012 annettu laki) 50 §:llä, 74 §:ssä säädetään seuraavaa:

”§ 1. Yleispalvelun sosiaalinen osatekijä muodostuu siitä, että 2 ja 3 momentissa mainitut, kuluttajille yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja tarjoavat operaattorit myöntävät tietyille edunsaajaryhmille erityisiä hinnoittelua koskevia ehtoja.

--

§ 2. Kukin operaattori, joka tarjoaa kuluttajille yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja ja jonka yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja koskeva liikevaihto on suurempi kuin 50 miljoonaa euroa, tarjoaa 1 momentissa ilmoitetun yleispalvelun sosiaalisen osatekijän.

--

§ 3. Kukin operaattori, joka tarjoaa kuluttajille yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja ja jonka yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja koskeva liikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa ja joka on ilmoittanut Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie [Belgian posti- ja telelaitos, jäljempänä BIPT] aikovansa tarjota 1 momentissa esitetyn yleispalvelun sosiaalisen osatekijän maanpäällisessä kiinteässä tai mobiiliverkossa tai molemmissa, tarjoaa kyseisen osatekijän viiden vuoden ajan.

--”

- 14 Lisäksi 13.6.2005 annetun lain 74/1 §:ssä, sellaisena kuin se on lisätty mainittuun lakiin 10.7.2012 annetun lain 51 §:llä, säädetään seuraavaa:

”§ 1. Silloin kun BIPT katsoo, että sosiaalisen osatekijän tarjoaminen voi muodostaa kohtuuttoman rasisitteen tarjoajalle, se pyytää kutakin sosiaalisten hintojen tarjoajaa toimittamaan 2 momentissa tarkoitetut tiedot ja laatii laskelman nettokustannuksista.

§ 2. Kukin sosiaalisten hintojen tarjoaja ilmoittaa BIPT:lle 137 §:n 2 momentin mukaisesti määritettäviä tarkempia sääntöjä noudattaen liitteessä määritetyn laskentamenetelmän mukaisesti lasketun tarkasteltavan vuoden kustannusarvion indeksoidun määrän viimeistään tarkasteltavaa vuotta seuraavan kalenterivuoden elokuun 1. päivänä.

--

§ 3. BIPT toteaa kunkin kyseessä olevan tarjoajan osalta kohtuuttoman rasisitteen olemassaolon, jos yleispalvelun sosiaalisen osatekijän tarjoaminen on luonteeltaan poikkeuksellista suhteessa tarjoajan kantokykyyn, kun huomioon otetaan sen kaikki ominaisuudet, erityisesti sen varustetaso, taloudellinen tilanne ja rahoitustilanne sekä markkinaosuus yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen markkinoilla.

§ 4. Luodaan sosiaalisiin hintoihin liittyvä yleispalvelurahasto, josta myönnetään korvaus jokaiselle sosiaalisia hintoja tarjoavalle operaattorille, jolle yleispalvelun sosiaalisen osatekijän tarjoaminen muodostaa kohtuuttoman rasisitteen ja joka on tehnyt BIPT:lle tätä koskevan hakemuksen. Korvaus vastaa sellaiselle operaattorille aiheutuneita nettokustannuksia, jolle yleispalvelun sosiaalisen osatekijän tarjoaminen muodostaa kohtuuttoman rasisitteen. Tämä rahasto on oikeushenkilö, ja sitä hallinnoi BIPT.

Rahasto rahoitetaan yleispalvelun sosiaalista osatekijää tarjoavien operaattoreiden maksuilla.

Maksut määritetään suhteessa niiden yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja koskevaan liikevaihtoon.

Huomioon otetaan liikevaihto, joka vastaa 95 §:n 2 momentin mukaisesti toteutunutta [Belgian] valtion alueella yleisesti saatavilla olevia sähköisiä viestintäpalveluja koskevaa liikevaihtoa ennen veroja.

Rahaston hallintakuluihin luetaan kaikki rahaston toimintaan liittyvät kulut, mukaan lukien kulut, jotka liittyvät olennaisesti sellaisen kustannusmallin määrittelyyn, joka perustuu tehokkaaseen teoreettiseen operaattoriin sentyyppisessä sähköisessä viestintäverkossa, jonka välityksellä yleispalvelun sosiaalinen osatekijä tarjotaan. Rahaston hallintakulujen enimmäismäärä määritetään kuninkaan Ministerraadissa antamalla asetuksella.

Rahaston hallintakulut rahoitetaan 2 kohdassa tarkoitettujen operaattoreiden maksuilla, jotka suhteutetaan 3 kohdassa tarkoitettuihin operaattoreiden liikevaihtoihin.

§ 5. Kuningas määrittää Ministerraadissa tehdyllä päätöksellä BIPT:tä kuultuaan tämän järjestelmän toimintaa koskevat tarkemmat säännöt.”

- 15 Mainitun 10.7.2012 annetun lain 146 §:n toisen kohdan nojalla 13.6.2005 annetun lain 51 §:ää sovelletaan ”30.6.2005 lähtien”.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 16 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että Belgian lainsäätävä antoi erityisesti unionin tuomioistuimen tuomion komissio v. Belgia (C-222/08, EU:C:2010:583) ja tuomion Base ym. (C-389/08, EU:C:2010:584) johdosta 10.7.2012 annetun lain, jolla se muutti yleispalvelun tarjoamista koskevaa rahoitusjärjestelmää erityisesti erinäisistä säännöksistä 25.4.2007 annetussa laissa (IV) (Belgisch Staatsblad 8.5.2007, s. 25103), jolla muutettiin ja tulkittiin 13.6.2005 annettua lakia, säädettyjen sosiaalisten puhelinhintojen osalta.
- 17 Base Company ja Mobistar, jotka ovat kaksi sähköisiä viestintäpalveluja Belgiassa tarjoavaa operaattoria, nostivat ennakkoratkaisua pyytäneessä kansallisessa tuomioistuimessa 28.1.2013 kanteen, jossa vaadittiin kumoamaan 10.7.2012 annetun lain 50, 51 ja 146 §, joissa otetaan käyttöön alakohtainen rahoitusjärjestelmä, jossa operaattoreiden, joiden liikevaihto on yhtä suuri tai suurempi kuin mainitussa laissa säädettyt kynnsarvot, on osallistuttava mobiiliviestintäpalvelujen ja/tai internetliittymien tarjoamisesta aiheutuviin nettokustannuksiin, jotka ovat osa ”yleispalvelun sosiaalista osatekijää”, joka mainitun lain mukaan muodostuu siitä, että tietyille edunsaajaryhmille myönnetään erityisiä hinnoittelua koskevia ehtoja.
- 18 Base Company ja Mobistar ovat esittäneet kanteensa tueksi, että nämä säännökset eivät ole yhteensopivia Belgian kuningaskunnan perustuslain 10 ja 11 §:n, luettuna yhdessä sen 170 ja 172 §:n kanssa, eivätkä yleispalveludirektiivin 9 ja 32 artiklan kanssa.
- 19 Base Company ja Mobistar katsovat, että niille 10.7.2012 annetulla lailla tehdyillä muutoksilla asetettu velvollisuus osallistua mobiiliviestintäpalvelujen ja/tai internetliittymien tarjoamisesta aiheutuvien nettokustannusten rahoittamiseen on unionin oikeuden vastainen. Kyseiset yritykset katsovat, että niitä syrjitään verrattuna verovelvollisiin, joilla ei ole velvollisuutta suorittaa unionin oikeuden vastaisiin kansallisiin säännöksiin perustuvia maksuja.

- 20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että 13.6.2005 annetun lain 74/1 §:llä, sellaisena kuin se on lisätty 10.7.2012 annetun lain 51 §:llä, perustettiin ”sosiaalisiin hintoihin liittyvä yleispalvelurahasto”, josta myönnetään korvaus jokaiselle sosiaalisia hintoja tarjoavalle operaattorille, jolle yleispalvelun sosiaalisen osatekijän tarjoaminen muodostaa kohtuuttoman rasitteen. Mainittu rahasto rahoitetaan sosiaalista osatekijää tarjoavien ja mobiiliviestintäpalveluja ja/tai internetliittymiä tarjoavien operaattoreiden maksuilla. Kyseinen tuomioistuin täsmentää, että perustaessaan tämän rahoitusjärjestelmän Belgian lainsäätävä käytti yleispalveludirektiivin 13 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyä mahdollisuutta.
- 21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, ovatko 10.7.2012 annetun lain säännökset yhteensopivia yleispalveludirektiivin kanssa, kun otetaan huomioon, että erityisesti mainitun direktiivin 9 artiklasta näyttäisi johtuvan, että saman direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut ”puhe, telekopiot ja tiedon siirto sellaisin siirtonopeuksin, jotka riittävät mahdollistamaan tarkoituksenmukaisen internetyhteyden” eivät kuulu yleispalvelun sosiaaliseen osatekijään. Kyseinen tuomioistuin toteaa, että saman direktiivin 32 artiklassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat päättää, että yleispalveluvollisuuksiin kuuluvien palvelujen lisäksi joitakin pakollisia lisäpalveluja on saatettava yleisesti saataville, mutta ne eivät saa tällaisessa tapauksessa säätää operaattoreita koskevasta korvausjärjestelmästä.
- 22 Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että sen käsiteltäväksi saatetun asian yhteydessä Ministerraad on täsmentänyt, että 10.7.2012 annetulla lailla perustettujen yleispalvelujen kokonaisuus on otettu käyttöön sillä perusteella, että yleispalveludirektiivin 9 artiklan 3 kohta mahdollistaa kuluttajien tukemisen muidenkin kuin mainitun direktiivin 4–7 artiklassa lueteltujen palvelujen, ja siis myös mobiiliviestintäpalvelujen ja/tai internetliittymien, osalta.
- 23 Näissä olosuhteissa Grondwettelijk Hof (perustuslakituomioistuin) päätti lykätä ratkaisun antamista ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko yleispalveludirektiiviä ja erityisesti sen 9 ja 32 artiklaa tulkittava siten, että yleispalvelujen sosiaalista hintaa ja yleispalveludirektiivin 13 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyä korvausjärjestelmää ei sovelleta ainoastaan sähköiseen viestintään yleisessä viestintäverkossa tietyssä sijaintipaikassa olevan puhelinliittymän välityksellä vaan myös sähköiseen viestintään mobiiliviestintäpalvelujen ja/tai internetliittymien välityksellä?
- 2) Onko yleispalveludirektiivin 9 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että siinä jäsenvaltioiden sallitaan lisätä yleispalveluun erityisiä hintavaihtoehtoja, jotka koskevat muita kuin yleispalveludirektiivin 9 artiklan 2 kohdassa kuvattuja palveluja?
- 3) Jos ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, ovatko kyseiset yleispalveludirektiivin säännökset yhteensopivia yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa, sellaisena kuin se sisältyy muun muassa – – perusoikeuskirjan 20 artiklaan?”

Ennakkoratkaisukysymysten arviointi

Ensimmäinen ja toinen kysymys

- 24 Kansallinen tuomioistuin pyrkii ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, joita on arvioitava yhdessä, pääasiallisesti selvittämään, onko yleispalveludirektiiviä tulkittava siten, että sen 9 artiklassa tarkoitettuja erityishintoja ja 13 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua rahoitusjärjestelmää sovelletaan mobiiliviestintäpalveluihin ja/tai internetliittymiin.

- 25 On todettava, että yleispalveludirektiivin 1 artiklan 2 kohdan mukaan tämän direktiivin tarkoituksena on määritellä puitedirektiivin 2 artiklan j alakohdassa tarkoitettu tietyn laatuisten palvelujen vähimmäiskokonaisuus, joka on kansalliset erityisolosuhteet huomioon ottaen kohtuuhintaan kaikkien loppukäyttäjien saatavilla siten, että kilpailu ei vääristy. Tämä yleispalvelujen vähimmäiskokonaisuus määritellään yleispalveludirektiivin II luvussa.
- 26 Yleispalveludirektiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin II luvussa mainitut palvelut ovat jäsenvaltioiden alueella kaikkien loppukäyttäjien saatavilla tietyn laatusina maantieteellisestä sijainnista riippumatta ja kansalliset erityisolosuhteet huomioon ottaen kohtuuhintaan.
- 27 Mainitun direktiivin johdanto-osan neljännessä perustelukappaleessa todetaan, että yleispalvelun takaaminen voi edellyttää, että joitakin palveluja tarjotaan joillekin loppukäyttäjille hintaan, joka eroaa normaaleista markkinaehtoisista hinnoista.
- 28 Siten yleispalveludirektiivin 9 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat vaatia yleispalvelujen tarjoamisen varmistamista varten nimettyjä yrityksiä tarjoamaan kuluttajille tavanomaisten kaupallisten ehtojen mukaan asetetuista hinnoista poikkeavia hintavaihtoehtoja tai -paketteja erityisesti sen varmistamiseksi, että pienituloisilla käyttäjillä tai käyttäjillä, joilla on sosiaalisia erityistarpeita, on mahdollisuus käyttää saman direktiivin 4–7 artiklassa määriteltyä yleispalvelujen vähimmäiskokonaisuutta.
- 29 Yleispalveludirektiivin 9 artiklan 3 kohdasta ilmenee, että sen lisäksi, että jäsenvaltiot antavat yleispalvelujen tarjoamisen varmistamista varten nimettyjä yrityksiä koskevia säännöksiä, joissa säädetään erityisistä hintavaihtoehtoista tai hintakattojen noudattamisesta tai maantieteellisin perustein määrätyistä keskihinnoista tai muista vastaavista järjestelmistä, ne voivat varmistaa, että tukea annetaan kuluttajille, jotka on määritelty pienituloisiksi tai joilla on todettu olevan sosiaalisia erityistarpeita.
- 30 Yleispalveludirektiivin 13 artiklan 1 kohdan b alakohdassa puolestaan säädetään, että jos kansalliset sääntelyviranomaiset toteavat saman direktiivin 12 artiklassa tarkoitettun nettokustannusten laskennan perusteella, että mainitun direktiivin 3–10 artiklassa lueteltujen yleispalvelujen tarjoamisen varmistamista varten nimetyille yritykselle aiheutuu kohtuuton rasite, jäsenvaltion on nimetyn yrityksen pyynnöstä päätettävä jakaa yleispalveluvollisuuksien nettokustannukset sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen tarjoajien kesken.
- 31 Kaikista näistä säännöksistä käy ilmi, että yleispalveludirektiivin 9 artiklassa tarkoitettuja erityishintoja ja 13 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua rahoitusjärjestelmää sovelletaan vain mainitun direktiivin II luvussa lueteltuihin yleispalveluihin.
- 32 Näissä olosuhteissa on selvitetävä, kuuluvatko mobiiliviestintäpalvelut ja/tai internetliittymät kyseisessä luvussa tarkoitettuihin yleispalveluvollisuuksiin.
- 33 Tässä yhteydessä on muistutettava, että yleispalveludirektiivin 4 artiklan, jonka otsikko on ”Liittymän tarjoaminen tietyssä sijaintipaikassa ja puhelinpalvelujen tarjoaminen”, 1 ja 2 kohdassa säädetään, että liittymän yleiseen puhelinverkkoon tietyssä sijaintipaikassa on oltava sellainen, että se tukee puheen, telekopioiden ja tiedon siirtoa sellaisin siirtonopeuksin, jotka riittävät mahdollistamaan tarkoituksenmukaisen internetyhteyden. Saman artiklan 3 kohdassa täsmennetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että vähintään yksi yritys pystyy täyttämään kaikki kohtuulliset pyynnöt, jotka koskevat yleisesti saatavilla olevan puhelinpalvelun tarjoamista yleiseen viestintäverkkoon tietyssä sijaintipaikassa sellaisen liittymän kautta, joka mahdollistaa kotimaan- ja ulkomaanpuhelinsoittamisen ja vastaanottamisen.

- 34 Siten sekä yleispalveludirektiivin 4 artiklan otsikossa että sen sanamuodossa vahvistetaan nimenomaisesti jäsenvaltioiden velvollisuus taata liittymän saaminen yleiseen viestintäverkkoon tietyssä sijaintipaikassa.
- 35 Tämä velvollisuus käy ilmi myös mainitun direktiivin johdanto-osan kahdeksannesta perustelukappaleesta, jossa todetaan, että yleispalvelua koskeva perusvaatimus on tarjota loppukäyttäjille pyynnöstä liittymä yleiseen puhelinverkkoon tietyssä sijaintipaikassa kohtuuhintaan.
- 36 On todettava, että ilmaus ”tietyssä sijaintipaikassa” sulkee pois sanan ”mobiili”.
- 37 Näin ollen on katsottava, kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 46 kohdassa, että mobiiliviestintäpalvelut eivät määritelmänsä mukaan kuulu yleispalveludirektiivin II luvussa määriteltyyn yleispalvelujen vähimmäiskokonaisuuteen, koska niiden tarjoaminen ei edellytä pääsyä ja liittymän saamista yleiseen viestintäverkkoon tietyssä sijaintipaikassa. Samoin on katsottava, että mobiiliviestintäpalvelujen avulla tarjotut internetliittymäpalvelut eivät kuulu tähän vähimmäiskokonaisuuteen. Sitä vastoin internetliittymäpalvelut kuuluvat tähän kokonaisuuteen, jos niiden tarjoaminen edellyttää internetliittymän saamista tietyssä sijaintipaikassa.
- 38 Lisäksi on muistutettava, että yleispalveludirektiivin 32 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat päättää, onko II luvussa määriteltyihin yleispalveluvelvollisuuksiin kuuluvien palvelujen lisäksi joitakin pakollisia lisäpalveluja saatettava niiden omalla alueella yleisesti saataville.
- 39 Tässä yhteydessä yleispalveludirektiivin johdanto-osan 25 ja 46 perustelukappaleessa todetaan, että jäsenvaltiot voivat yhä vapaasti määrätä erityisistä toimenpiteistä, joiden on oltava kustannustehokkaita ja jotka eivät kuulu yleispalveluvelvollisuuksiin.
- 40 Näin ollen jäsenvaltiot voivat vapaasti katsoa, että mobiiliviestintäpalvelut, mukaan lukien mobiiliviestintäpalvelujen avulla tarjotut internetliittymäpalvelut, ovat yleispalveludirektiivin 32 artiklassa tarkoitettuja pakollisia lisäpalveluja.
- 41 Mainitun artiklan nojalla on kuitenkin niin, että jos jäsenvaltiot päättävät, että joitakin pakollisia lisäpalveluja on saatettava niiden omalla alueella yleisesti saataville, ne eivät saa tällaisessa tapauksessa säätää tiettyjä yrityksiä koskevasta näiden palvelujen rahoitusjärjestelmästä. Näin ollen yleispalveludirektiivin 13 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua rahoitusjärjestelmää ei voida ulottaa koskemaan tällaisia palveluja.
- 42 Kuten yleispalveludirektiivin johdanto-osan 25 perustelukappaleessa näet todetaan, jäsenvaltiot eivät saa määrätä yrityksille maksusuorituksia sellaisista toimenpiteistä, jotka eivät kuulu yleispalveluvelvollisuuksiin. Vaikka siis yksittäiset jäsenvaltiot voivat yhä vapaasti rahoittaa erityiset toimenpiteet unionin lainsäädännön mukaisesti, ne eivät saa periä tätä varten maksuja yrityksiltä.
- 43 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että yleispalveludirektiiviä on tulkittava siten, että kyseisen direktiivin 9 artiklassa tarkoitettuja erityishintoja ja 13 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua rahoitusjärjestelmää sovelletaan internetliittymäpalveluihin, joiden tarjoaminen edellyttää internetliittymän saamista tietyssä sijaintipaikassa, mutta ei mobiiliviestintäpalveluihin, mukaan lukien kyseisten mobiiliviestintäpalvelujen avulla tarjotut internetliittymäpalvelut. Jos viimeksi mainittuja palveluja saatetaan jäsenvaltioiden omalla alueella yleisesti saataville yleispalveludirektiivin 32 artiklassa tarkoitettuina pakollisina lisäpalveluina, niiden rahoitusta ei voida taata kansallisessa oikeudessa tiettyjen yritysten osallistumista koskevalla järjestelmällä.

Kolmas kysymys

- 44 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt kansallinen tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään pääasiallisesti, mikäli ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen olisi vastattava kieltävästi, ovatko yleispalveludirektiivin 9 artikla ja 13 artiklan 1 kohdan b alakohda päteviä perusoikeuskirjan 20 artiklassa ilmaistuun yhdenvertaisen kohtelun periaatteeseen nähden.
- 45 On muistutettava, että kun kansallisessa tuomioistuimessa nousee esiin kysymys Euroopan unionin toimielinten toteuttaman toimen pätevyydestä, kansallisen tuomioistuimen asiana on ratkaista, onko vastaus kysymykseen tarpeen sen käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi, ja siis päättää pyytää unionin tuomioistuimelta ratkaisua kysymykseen. Jos siis kansallisen tuomioistuimen esittämät kysymykset koskevat unionin oikeuden oikeussäännön pätevyyttä, unionin tuomioistuimen on lähtökohtaisesti annettava asiassa ratkaisu (määräys Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, 16 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 46 Se yhteistyön henki, jonka on vallittava ennakkoratkaisumenettelyn yhteydessä, edellyttää kuitenkin, että kansallinen tuomioistuin esittää ennakkoratkaisupyynnössään täsmälliset syyt, joiden takia se katsoo, että vastaus sen unionin oikeuden tiettyjen oikeussääntöjen tulkintaa tai pätevyyttä koskeviin kysymyksiin on tarpeen asian ratkaisemiseksi (määräys Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 47 Tässä yhteydessä kansallisen tuomioistuimen on erityisesti ilmoitettava täsmälliset syyt, joiden vuoksi se pohtii unionin oikeuden tiettyjen oikeussääntöjen pätevyyttä, ja sen on selostettava ne pätemättömyysperusteet, jotka sen mukaan saattavat tämän seurauksena menestyä (määräys Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 48 Tässä yhteydessä on myös korostettava, kuten unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että ennakkoratkaisupyynnöissä olevilla tiedoilla on paitsi se tarkoitus, että niiden perusteella unionin tuomioistuin voi antaa asian ratkaisun kannalta hyödyllisiä vastauksia, myös se tarkoitus, että niiden perusteella jäsenvaltioiden hallituksilla ja muilla osapuolilla on myös mahdollisuus esittää huomautuksensa Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan mukaisesti. Unionin tuomioistuimen on valvottava, että tämä mahdollisuus turvataan, kun otetaan huomioon se, että kyseisen artiklan mukaan ainoastaan ennakkoratkaisupyynnöt, joiden liitteenä on käänös kunkin jäsenvaltion virallisella kielellä, annetaan tiedoksi kyseisille osapuolille mutta ei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen unionin tuomioistuimelle mahdollisesti esittämiä kansallisia asiakirjoja (määräys Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 49 Tässä yhteydessä on todettava, että kansallinen tuomioistuin ei ole ennakkoratkaisupyynnössään ilmoittanut tai selostanut niitä tosiseikkoja tai oikeudellisia seikkoja, jotka saattaisivat merkitä perusoikeuskirjan 20 artiklassa ilmaistun yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista, eikä syitä, joiden vuoksi se on pohtinut yleispalveludirektiivin 9 artiklan ja 13 artiklan 1 kohdan b alakohdan pätevyyttä.
- 50 Näissä olosuhteissa unionin tuomioistuimella ei ole käytettävissään tarvittavia tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin.
- 51 Tästä seuraa, että kolmas kysymys on jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

- 52 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla 7.3.2002 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2002/22/EY (yleispalveludirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/136/EY, on tulkittava siten, että kyseisen direktiivin 9 artiklassa tarkoitettuja erityishintoja ja 13 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua rahoitusjärjestelmää sovelletaan internetliittymäpalveluihin, joiden tarjoaminen edellyttää internetliittymän saamista tietyssä sijaintipaikassa, mutta ei mobiiliviestintäpalveluihin, mukaan lukien kyseisten mobiiliviestintäpalvelujen avulla tarjotut internetliittymäpalvelut. Jos viimeksi mainittuja palveluja saatetaan jäsenvaltioiden omalla alueella yleisesti saataville direktiivin 2002/22, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2009/136, 32 artiklassa tarkoitettuina pakollisina lisäpalveluina, niiden rahoitusta ei voida taata kansallisessa oikeudessa tiettyjen yritysten osallistumista koskevalla järjestelmällä.

Allekirjoitukset